

Eilhard Lubin Petrus Boethius

**Disputationum De Veritate Religionis Christianae, Ex P. Mornaei, De Eadem Libro
: Septima, Quid Ethnici Sapientes De Ortu Mundi Senserint**

Rostochii: Reusnerus, 1601

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn756643376>

Druck Freier Zugang

R. U. theol.
Lubinus, Eilh.
d'isp. de veritate relig.
christianae 1-24.
1602:03.
1601-1602

Contenta:

- ① Frid. Cressius, De veritate religionis christianae I 1601
- ② Das. Rezzius, De ver. rel. chr. II 1601
- ③ Hart. Kallerwordian, De ver. rel. chr. III 1601
- ④ Joh. Buxlinus, De ver. rel. chr. IV 1601
- ⑤ Abr. Drentrot, De ver. rel. chr. V 1601
- ⑥ Joh. Frisius, De ver. rel. chr. VI 1601
- ⑦ Pet. Boethius, De ver. rel. chr. VII 1601
- ⑧ Boc. Hagius, De ver. rel. chr. VIII 1601
- ⑨ Dan. Nicolai, De ver. rel. chr. IX 1601
- ⑩ Joh. Wataham, De ver. rel. chr. X 1602
- ⑪ Joen Vintor, De ver. rel. chr. XI 1602
- ⑫ Werner. Fabricius, De ver. rel. chr. XII 1602
- ⑬ Paul. Fickius, De ver. rel. chr. XIII 1602
- ⑭ Frid. Cressius, De ver. rel. chr. XIV 1602
- ⑮ Das. Rezzius, De ver. rel. chr. XV 1602
- ⑯ Hart. Kallerwordian, De ver. rel. chr. XVI 1602
- ⑰ Joh. Buxlinus, De ver. rel. chr. XVII 1602
- ⑱ Werner. Fabricius, De ver. rel. chr. XVIII 1602
- ⑲ Joh. Frisius, De ver. rel. chr. XIX 1602
- ⑳ Pet. Boethius, De ver. rel. chr. XX 1602
- ㉑ Dan. Nicolai, De ver. rel. chr. XXI 1602
- ㉒ Joh. Wataham, De ver. rel. chr. XXII 1602
- ㉓ Joen Vintor, De ver. rel. chr. XXIII 1602
- ㉔ Paul. Fickius, De ver. rel. chr. XXIV 1602

7

Disputationum
DE VERITATE
RELIGIONIS

CHRISTIANÆ,
EX P. MORNÆI, DE
EADEM LIBRO,

Septima,

QVID ETHNICI SAPIENTES
DE ORTV MVNDI SEN-
SERINT.

Quam

DEO DVCE ET AVSPICE
P R A E S I D E
EILHARDO LVBINO,

*In alma Rosarum Academia defen-
dere conabitur*

PETRVS BOETHIVS
V. Hoffatus.

Hora & loco consueto.

ROSTOCHII
Exprimebat Christophorus Reufnerus,
ANNO M. D. C. I.

DISPUTATIO SEPTIMA,

QVID ETHNICI SAPIENTES
DE ORTU MVNDI SENSERINT.

I.

Ethnici Sapietes, quo antiquiores & initio mundi viciniore, hoc clarius etiam & evidentius mundi ortum credunt & fatentur.

2. Antiquissimus inter illos Hermes de ortu mundi non solum eadem cum Mose sentit, verum ipsdem etiam verbis cum illo ferè loquitur, nimirum cœlum, terram, elementa, herbas, omnis generis animalia, à Deo esse condita, Hominem ipsum Dei omnipotenti verbo ad imaginem Dei esse creatum, singulisq; generis propagationem esse inditam.

3. Nec dissentit Poëtarum antiquissimus Orpheus, qui Deum ex Chao mundum (in thesauris infinitæ Sapientiæ Dei ab æterno repositum) & cum mundo tempus ex merâ bonitate produxisse disertè fatetur, peculiaremq; de mundi creatione librum scripsit.

5. Idem etiam senserunt Empedocles, Anaxagoras, Parmenides, Hesiodus, Homerus, Æschylus, Sophocles, Euripides, Aratus, quorum in hanc sententiam plurima egregiè dicta citari possunt.

6. Pythagoras mundum à Deo conditum, sed Dei virtute incorruptibilem fore censuit, ut & Archytas discipulus ejus apud Iamblichum, hominem à Deo compositum demonstrat. Thales etiam Deum ex aqua omnia condidisse adfirmat, Timæus Loerus cœlum creatum cum tempore cœpisse.

7. Plato, teste Aristotele, Plutarcho, Alexandro Aphrodi-

phrodifæo, &c. mundum creatum & corruptibilem esse, sed Dei virtute nunquam interiturum esse perpetuo docuit, ut in Atlantico, Tymæo, Politico de Repub. alijsq; locis pluribus videre est.

8. Vanissimus autem Proclus dum illi aliam opinionem æternitatis mundi ad fingere conatur. Qui sicubi mundo infinitatem attribuat, ex more vulgi diuturnam aliquam & parum cognitam antiquitatem intelligit, quam in mundo suspicatus esse facile demonstrari potest.

9. Aristoteles ferè primus contra majorum fidem, & auctoritatem mundum ab æterno fuisse statuebat; ignorantia nimirum æternitatis ductus, quam ipse perperam tempus principio & fine carens, nos rectius vitam infinitam præsentem, simul totam, & perfectam in Deo immutabili & immobili definimus.

10. Quod ergò contendit æternum motorem ab æterno movere mundum, concedimus verum esse ratione Dei, non a. ratione Mundi, qui in & cum tempore cœpit moveri, & quia movetur terminum à quo motus sui principium habet.

11. Ex temporis etiam & motus continuitate æternitatem elicere nequit, cum sic omnia, quæ continuò moventur æterna essent. Et aliàs tempus & motus numero proportionentur (qui infinitus esse nequit) & fluxa sint, in futuro & præterito, cum æternitas sit fixum, præsens & totum.

12. Nec Deus cum mundum condidit habitu mutatus est. Sic n. cum quotidie multa nova faciat, quotidie mutaretur. Non enim si quid novi fecit ratione Dei aut æternitatis id novum est, sed ratione mundi & temporis. Cum in æternitate præsentis vetus & novum non sit. Et aliàs vel ipso Aristotele teste, Deus sit ultra omnem mundum

dum omne tempus nulli rerum creatarum adfectioni
subjectus

13. Quod etiam ait in cœlo ab omni hominum memoria nullam mutationem observatam, esse Dei domicilium, dici æthera, quod semper currat, & hinc æternum asserit, stupidum est. Sic enim & nos vermibus & Ephemeris animalculis æterni videremur. Quin & cælum in fluxu & mutatione est perpetuâ, nec Deus æterna mens in illa ut domo corporeâ habitat, illoq; indiget, cum ipse sibi sit omnia. Et aliàs cælum, quatenus currit & movetur terminum à quo motus sui initium indiget.

14. Cum autem mundum æternum, & tamen à Deo dependere asserit, contraria asserit. Si enim Deus mundi efficiens est, aliquam essentiam à se diversam & potentioram ante se habet, & sic æternus non est. Sin vero Deus mundi finis, ad illum finem dirigitur per prudentiam & voluntatem aliquam, à quâ tanquam priori & potentiore esse mundi dependet, & neq; sic æternus est.

15. Nec, ubi tria naturalium rerum principia ponit sibi satis constat. Vbi enim principia nulla ibi æternitas ut nec ubi est vicissitudo ortus & interitus. Vt jam non quæram quomodo principia dici possint materia & privatio quæ essentiæ non sunt.

16. Nec magis sibi constat, cum ait parva & magna animalia & homines ex ordinarijs, aut majoribus aeris & temporis mutationibus ex astrorum conjunctione obortis producta esse. Astrorum n. motus principium indicat. Cumq; conjunctiones illæ simul non sint neq; tempus cum omnibus sui partibus simul sit, ab æterno esse non possunt.

17. Idem sequitur, cum ait naturam individua perpetuare non potuisse, sed speciem. Item homines initio in-

filvis & lustris degentes magnorum virorum auctoritate collectos esse.

18. Cum etiam pijs beatitudinem in contemplatione æternæ naturæ, quæ hic esse non potest, pollicetur; animasq; hominum immortales statuit, æternitatem mundi prorsus evertit.

19. Si enim cum mundo animæ essent, non se momentaneis corporum carceribus sponte mancipassent; sed nec, nisi à superiore potuissent cogi, & sic æternæ non essent. Essent etiam actu infinitæ animæ numero. Vel si certus esset numerus, illæ juxta damnatam Aristoteli Pythagoricam Metempsychosin, circulatione in corpora alia atque alia continuo migrarent, vel solutæ à corporibus, futura corpora animis desituerent.

20. Et si rursus æternæ quorsum immortalis vitæ pollicitatio, cum æternitati nihil possit addi.

21. Vnde sequitur vel ex Aristotelis rationibus animas à Deo esse. Cujus simplicissimæ essentiæ radij cum non sint, utpote mutabiles & adfectionibus pravis obnoxie, sequitur ut Deo posteriores divinæ potentiæ effectus sint. Quæ si caperunt, multo magis illa caperunt quæ animis certo modo inserviunt, mundana omnia.

22. Deniq; Aristoteles, multis in locis sententiam suam mutavit. Libro enim de Mundo, si verè ejus auctor est prorsus contrarium asserit, in Metaphysicis Deum auctorem animalium, naturæ, mundi, atq; ordinis ponit, in libro de Mirabilibus terram initio aquis obrutam fuisse, fatetur, adeoq; pluribus locis, etiam dum pro æternitate disputat, talia Axiomata stabilit, quibus mundi æternitas funditus evertitur.

23. Latini Philosophi præcipue Platonicæ fuerunt. Inter quos Cicero & Varro disertè mundum capisse confitentur, cum quibus Seneca & Macrobius conspirant. Plinius autem licet in Præfatione mundum æternum esse dicat, in historiâ tamen naturali dum rerum inventores recenset & colonias hinc inde per orbem deductas, mundum paulatim deficere, staturam hominum decrescere, refert & confitetur, mundi initium non obscure demonstrat.

Sub

24. Sub adventum autem Christi ob miracula illa plurima in cœlo, terrâ, & mari, quibus nova multarum rerum creatione, creatoris Dei omnipotentia manifestabatur, Doctrina hæc de Creatione mundi à Philosophis recepta & inde ad omnes mundi populos Græcos, Arabas, Persas, Armenios, Turcas, propagata est.

25. Philosophi posteriores Platonici in disputatione de mundo ad Aristotelis sententiam transferunt, Deum quidem esse priorem mundo, sed ordine tantum & ratione non autem tempore, 'ut si Sol æternus esset, essent etiam æterni ejus radij. Quibus paucis respondeo radios individue essentia Solis adhærere: Mundum autem vel Platone teste esse corruptibilem, & ejus partes plurimas per corruptionem quotidie à Deo separari.

26. Interim ita de mundo disputant, ut Aristotelis rationes, tanquam nullius momenti rejiciant, & mundum capisse volentes nolentes fateantur.

27. Plotinus certe illorum præcipuus cælum terram & animalia fluxa esse & transire, cælum imbecillitate interiori labefactari & terrestribus diuturnius tantum esse, æternum improprie dici, tanquam alijs durabilius, voluntateq; quando Deus voluit capisse & contineri.

28. Æternitatem in mundo intelligibili Deo ponit, tempus vero in mundo hoc sensibili residere & cum mundo capisse adfirmat. Illum vocat naturam immutabilem, quæ simul tota vita infinita sit, & in æterno præsentis. Tempus vero motum, prius & posterius, non simul totum, & idem fluxum, æternitatis imaginem, ab anima mundi productam, & post æternitatem capisse.

29. Idem ait, cum adfirmat Deum ante mundi creationem maximam exsecutum & merum actum esse, mundum providentiâ Dei regi, animas immortales esse, ante mundum Chaos fuisse, materiae tenebras, & non Ens, cui infusione animæ mundi inspirata sit vita & motus astris, plantis, & animalibus.

30. Porphyrius ait Intellectum Dei filium æternam nativitate ab æterno à Deo prognatum esse & natura quidem, mundum vero minorem filium in tempore, voluntate divina cum Deo visum fuerit productum.

31. Proclus etiam & Simplicius dum providentiam Dei, immortalitatemq; animæ, defendunt, & infinitatem in naturâ oppugnant,
& A.

& Averroes dum Deum laudibus & sacrificijs colendum tradit, axiomata conclusionibus suis de æternitate mundi contraria statuunt.

32. Deniq; per æternitatem mundi tempus designari volunt, cum ajunt tres in æternitate gradus esse, unum durationem sine principio & sine finem totam in Deo. Secundum durationem rerum quarum esse perpetuum, sed successivum, in angelis, ævum propriè dicimus. Tertium durationem secundum prius & posterius, cujus principium sit, sed non finis, in mundo, quod tempus possumus appellare.

33. Epictetus & Plutarchus mundum cæpisse disertis verbis fatetur. Quin Galenus ipse alioqui profanus formationem humani corporis, & factus in utero matris Dei providentiæ & creationi acceptam refert.

34. Quin ipse Diabolus etiam oraculo suo hanc veritatem confirmavit, quæ & ipsa omnibus terræ gentibus & populis non minus naturalis est, quam opinio de Deo ipso; cum ex creatione & ordine omnium rerum potissimum deducamur in cognitionem Dei: cui laus & gloria in æterna seculorum secula, Amen.

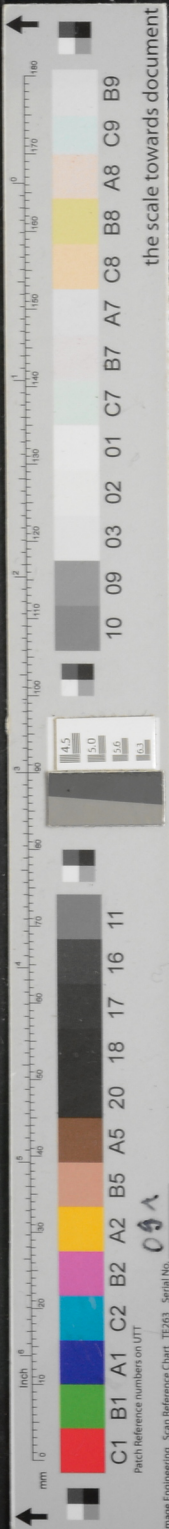
COROLLARIA ET AXIOMATA.

1. *Vt unitas in numero, punctum in corpore & loco, instans in matu: Sic momentum in tempore.*
2. *Plura æterna uno esse nequeunt.*
3. *Continua in infinitum dividi non possunt.*
4. *Novum antiquum, ante post, dicitur ratione creature, non ætem creatoris.*

ortis fuisse, non, ne crimen detegant, sed ne vir-
ant, ne ipsi quidem hostes Christianorum nē-

tionem illam repentinam, quā Deorum cultus
nt, ad constellationem referunt, quā mundum
z pro diversis cæli imaginibus singulos Plane-
ominari supponunt, quæ vesanorum hominum
Syro satis refutata sit, seq; ipsam explodat re-

climatibus tot regiones, urbes, oppida, familiæ,
imis sæpe religionibus inbuti, quā insaniam suam
Cumq; Planeta climatis religionis Judaicæ
ligio in totum orbem disseminata est, proprio

as Planetarum conjunctiones Religiones facere
i conjunctiones tantum, alij Iovem tantum, alij Io-
♄ Chaldaicam, cum ☉ Aegyptiam, cum ♀ Mahu-
a, cum ☾ Antichristianam, Addunt a. magnas medias
interq; se de religionis domo variè contendunt (quæ
ex fo) prius inter se insulsi & insani conveniant, an-
postulent.

es à conjunctione Stellarum dependent, cur cum illis
io Christiana tantæ sit durationis, tamq; latè pateat,
nativitatis tempore talem conjunctionem. quod nex
Astrologorum somnio sex esse possint Religiones
m in una familiâ.

nde Religionis Thema erigere debeant à fine eius
ius, quæ oritur aut deniq; legislatoris ipsius Iesu ge-
ptias suas Christianis intolerabiles satis impie pio-

s hominis Genesi Religio, hoc est tot naturæ, regio-
j, Dæmones, affectus animi & mentis, cum vel ipso
on cogant, cum etiam in singulis regionibus aliquis
t.

contemplationum vanitatem eventus ipse manife-
stianam 360. annos duraturam dixerunt, quam Al-
xtendebat, Abraham Iudæus ad 1464, &, suo more

isti per Magiam facta esse contendunt exemplo Si-
nyanæi, Appulei Madaurenfis. Cum Simon vel eo-
is sit, Iesu divinitati concesserit. Et cuius Diabolica
rejecta & cum ipso extincta est.

Apol-